

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 111.

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, MAY 11th, 1931.

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Koncert Banovec-Šubelj v sredo 13. maja, v S. N. Domu

Prvič odkar se nahajata znamenita peva, gg. Šubelj in Banovec, operna peva iz domovine, v Ameriki, bosta v Slovenskem Narodnem Domu v Clevelandu skupno nastopila. Na tem koncertu, ki se vrši v sredo, 13. maja, bosta izvajala več odlomkov iz svetovno poznanih oper kot "Seviljski brivec," "La Boheme" in "Prodana nevesta." Vsebinska teh oper je izredno zanimiva. Na primer, naj navedemo na tem mestu kratko zgodbo iz opere "Seviljski brivec."

V mestu Sevilji, na Španskem, živi star, toda zelo živahen zdravnik, dr. Bartolo, ki se pripravlja na ženitev s svojo lepo in mlado varovanko Rosino. Morda bi bilo vse posreči šlo, da se ni zagledal v Rosino tudi mladi in simpatični grof Almaviva. Ker ni mogel priti v hišo zdravnika, ji je vedno prirejal podoknice. Pri tem mu je pomagal seviljski brivec, zviti Figaro, ki je bil pripraven za vse zvijače in ki je poznal vse ljudi v Sevilji. Grof Almaviva naprosi Figara, da mu preskrbi vstop v dom dr. Bartola, da bi tako videl Rosino in se sestal z njo.

Pretekli Figaro je vse to na zvit način uredil. Grof Almaviva je prišel k Rosini, prvič kot častnik, drugič kot glasbeni učitelj in tretjič pa kot ženin. Do Rosine priti je bilo skrajno težavno, ker jo je stari zdravnik Bartolo skrbno nadziral. Vedel je, da če bo prišla v kako družbo, potem je njegova ženitev izgubljena, kajti Rosina je bila še kot otrok.

Toda doktor Bartolo je nasel del zvijačam briveca in grofa, in zviti Figaro je pomagal mlademu paru do končnega cilja, do poroke, stari zdravnik je pa ostal sam.

Ta opera ima polno duhovitih, komičnih trenutkov ter je zelo velike glasbene vrednosti in izredno težka z ozirom na koloraturno petje. Pojejo jo v vseh večjih gledališčih sveta. Prva predstava se je vršila leta 1816 v Rimu. Ker je opera dosegla velikanski uspeh, je mahoma osvojila ves svet. Leto za letom se vedno vpriparja na odrih najbolj znanih gledališč.

Gg. Banovec in Šubelj nam bosta podala v Clevelandu celo prvo dejanje te krasne opere z zanimivi dvospevi. Figaro (Šubelj) daje grofu Almaviva, (Banovec) navodila in nauke, na kakšen način bi najlažje prišel do Rosine in ji razložil svojo vročo ljubezen. Banovec je izvajal to vlogo šestkrat z lepim uspehom in Opernem gledališču v Ljubljani in je gostoval z isto vlogo tudi v gledališču v Zagrebu. Podrobnosti boste slišali na koncertu, katerega nikar ne zamudite, kajti spored je izredno zanimiv in popolna novost. Oba pevca nastopita v maskah in kostumih.

Novi naročniki

Pretekli teden so se sledeči naši prijatelji naročili na dnevnik "Ameriško Domovino": John Filipič, Frank Rojc, Jos. Znidaršič, Jos. Perko, vsi v Clevelandu, Valentinn Rozman, Barberton, Ohio, Mrs. Mary Težak, Steelton, Pa., Roza Tekavčič in Mici Kump za Jugoslavijo. Vsem skupaj prav iskrena hvala!

* Umrli je dr. Albert Michelson, eden največjih znanstvenikov sveta.

Troje važnih zadev, ki se tičejo bistvenega napredka mesta Cleveland

Mesto Cleveland, peto mesto po prebivalstvu v Zedinjenih državah, ima te dni tri jako pomembne zadeve na programu. In te zadeve so življenjskega pomena za prebivalstvo. Tičejo se vode, plina in elektrike. Ali bomo plačevali več, ali bomo plačevali manj? Pri tem bo seveda igral največjo vlogo mestni manager Daniel Morgan, republikanec, ki je popolnoma podan razvitemu bosu republikanske stranke — Maschketu. Zadeva glede plina se vleče že dve leti, in republikanska večina v mestni zbornici absolutno odklanja rešitev tega vprašanja. Ljudem se podaja navadno slepilo. Enaka je zadeva glede vode. Predmestjam hočejo računati ogromne svote za vodo, da pokrijejo lastno zgubo v Clevelandu radi nesposobnega gospodarstva. Tudi mestni elektriki preti uničenje. Zadnjih osem let gospodarijo republikanci v teh mestnih zavodih, in eden za drugim kaže deficit, namesto da bi se podjetja izplačevala. Elektrika, plin, voda, vse to je bistvena potreba milijonskega naroda v Clevelandu. In vendar mestna republikanska vlada tako dosledno zanemara vse te probleme, da priprost državljan ne ve, kje in kako. Toda v jeseni bodo volitve, in prvič v desetih letih se bo pripetilo, da bodo državljani v Clevelandu pometli z republikansko vlado v mestni zbornici, ki deluje za privatne interese že zadnjih deset let, dočim priprosto ljudstvo nima nobene besede. O tem se bo dalo seveda še mnogo pisati, in to bomo tudi storili.

Kdor spi ponoči, ta ne bo ropal trgovin

St. Paul, Minn., 9. maja. 23 letni Herbert Juckel je dobil izvanredno kazen na tukajšni sodnji. Bil je spoznan krivim, da je ponoči imel navado in ropal po mesnicah. Sodnik ga je obsodil, da mora tekom prihodnjih pet let vsak večer biti v postelji čb deset ur, in če ga enkrat dobi po 10. uri čuječega, tedaj bo moral za pet let v zapor.

Kampanja pri sv. Vidu

Danes se prične kontestna kampanja pri fari sv. Vida. Med drugimi dobiki v tem kontestu sta tudi dva presta tiketa za izlet v staro domovino, za tja in za povratek. Imenik kontestantov bo priobčen jutri.

Za brezposelne

Sijajno se je obnesla sinočna prireditev za brezposelne, katero je uprizorilo šest bratskih društev Slovenske Dobrodelne Zveze v Collinwoodu. Obširna dvorana Slov. Del. Doma je bila mnogo, mnogo premajhna, da bi sprejela v svojo sredo vse, ki so dospeli. Pa saj je bil tudi na vrsti program, kot se ga redkokdaj sliši. Kar je naših umetniških moči, vse, je prispevalo po svoje, da nudi občinstvu nekaj, s čimur naj bo zadovoljno. Seveda bodo naši dopisniki vso stvar podrobneje opisali, rečemo le, da je bil sijajen večer. Po petju in igranju se je pa razvila živahna zabava. Vse je žarelo zadovoljnosti, v kleti, v plesni dvorani, po vsem obširnem Domu. Upamo, da bo prireditev brezposelnim bratom in sestram Zveze v Collinwoodu prinesla mnogo dobrega.

POMLADANSKI DAN V VELEMESTU

Zvezna vlada mora na vsak način hraniti, ako neče zvišati davkov

Washington, 9. maja. Prihodnji kongres Zedinjenih držav se bo moral odločiti, da drastično zniža izdatke zvezne vlade ali pa, da zviša davke. Tako se je izjavil James Wood, načelnik kongresnega odbora za dovolitve. Zvezni blagajni preti koncem junija meseca deficit, ki bo znašal najmanj \$850,000,000. Da zvezna blagajna ne more operirati z deficitom, je jasno, in denar se mora nekje dobiti. Wood pravi, da bo treba manj denarja dovoliti za armado in mornarico. Wood pravi nadalje, da se predsednik "heroično trudi, da zniža izdatke vlade," kar pa ni resnica, kajti kongres dovoli toliko denarja, kot ga predsednik potem svojih kabinetnih ministrov zahteva, in v največ slučajih kongres se zniža zahteve, stavišne od predsednika. Resnica pa je, da veterani zahtevajo največ denarja. Zadnjih par mesecev so dobili izplačanih en tisoč milijonov dolarjev, poleg tega pa plačuje zvezna vlada vsako leto za bolnišnice in podpore veteranom raznih vojn nekako \$800,000,000. Zvezna vlada bo morala nekje prikrajšati svoje izdatke, sicer je neizogibno, da prihodnji kongres razpiše nove davke.

Odvetnik krivoprišežnik

Milton Firestone, jako poznan odvetnik v Clevelandu, bivši odvetnik drug Hermana Finkle, znanega councilmana, je bil v petek od velike poote obdolžen krive prisige in sleparije. Firestone je bil aretiran. Njegova aretacija je vzbudila v političnih krogih veliko senzacijo. Odvetnik Firestone je republikanec.

Zanimive vesti iz življenja naših rojakov po širni Ameriki

Pevsko društvo Prešeren v Pueblo, Colo., je večeraj, na Materinski dan, praznovalo 25-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki je imelo sijajen koncert s celo kito lepih slovenskih narodnih pesmi. Mr. John Germ, ki je poznan tudi v Clevelandu, je bil vodja vse prireditve. Dne 30. maja bodo v Pittsburghu, Penna., praznovali 20-letnico, kar je bil odprt tamonjski Slovenski dom. Ob tej priliki priredi društvo "Prešeren" lepo igro, po igri pa se bo izkazala posebna čast vsem ustanoviteljem tega lepega narodnega hrama v Pittsburghu.

Iz Canonsburga, Pa., se poročila, da sta se tam ponesrečila rojaka Jakob Vehar in Tony Lavrič, in sicer pri vožnji z avtomobilom, ko sta zadela v ulično karo. Avtomobil se je popolnoma razbil. Vehar je dobil jako resne poškodbe, dočim Lavrič ni tako nevarno ranjen.

K svojem sinu je dospel iz stare domovine 65letni Josip Novak, v Strabane, Penna. Mr. Novak je doma iz Koritnice pri Pistojni.

Vest iz domovine

Mr. August Červan, 18705 Kildeer Ave., je dobil žalostno novico iz domovine, da mu je v Soteski pri Toplicah umrl oče, in sicer v čestitljivi starosti 88 let. V Ameriki zapušča dva sina, v starem kraju pa hčer. Naj bo očetu ohranjen blag spomin pri vseh, ki so ga poznali!

Klub Danica

Dramatični klub Danica nam sporoča, da priredi v nedeljo, 17. maja, komedijo v treh dejanjih, in sicer v J. D. Domu v West Parku. Po igri sledi ples.

Romunski kralj je komaj pobegnil napadalcu, ki ga je hotel umoriti

Bukarest, 10. maja. Romunski kralj Karl je večeraj srečno pobegnil zarotnikom, ki so ga hoteli umoriti. In ta napad bo menda povzročil, da se bo spravil s svojo ženo, s katero je že pet let razporečen, ko je zapustil in pobegnil z neko priležnico, madame Lupescu. Poroča se, da bivša kraljica Helena hiti proti Bukarešti k svojemu bivšemu možu, da bo navzoča, ko bo kralj jutri revidiral parado vojaštva ob priliki 50 letnice vstoličenja romunskega kralja Karla I., njegovega prednika. Helena se nahaja sedaj v Belgradu, kjer je na obisku pri kraljici Mariji, ki je sestra romunskega kralja. Jugoslovanski kralj Aleksander si je doslej največ prizadeval, da je spravil kralja Karla in bivšo kraljico Heleno na pravi pot. Aleksander je pri tem gentlemansko in odločno nastopil, kar je znak njegovega dobrega značaja. Zadnji teden sta se sestala kralj Aleksander in kralj Karl na motornem čolnu na Donavi. Takoj potem se je poročalo, da je hitela kraljica Helena v Belgrad, kjer je imela daljši sestanek z Aleksandrom, nakar se poroča sedaj, da hiti v Bukarešto, da se snide s svojim ločenim soprodom. Nadalje se poroča, da so dobili pod tribuno, kjer bi moral jutri sedeti romunski kralj, ko bi revidiral vojaško parado, močno oboroženega človeka, katerega se je policija polastila po hudem boju. Pozneje je priznal, da je komunist in da je hotel kralja ustreliti. Policija je aretirala mnogo komunistov.

* Predsednik Hoover je sprejel Salvadora Madariaga, novega poslanika španske republike.

Španski ex-kralj še vedno upa, da se bo vrnil na kraljevi prestol

Toledo, Španija, 10. maja. Primas Španske, kardinal Pedro Segura, najvišja cerkvena avtoriteta na Španskem, je izdal na vse vernike v Španiji pastirsko pismo, v katerem priporoča katoličanom, da se gotovo udeležijo prihodnjih narodnih volitev na Španskem, ki se vršijo junija meseca. Kardinal priporoča katolikom, da volijo za poslanca kandidate, ki bodo branili cerkvene pravice in vero. Današnji časi na Španskem, da so zelo "resni," in cerkev je bila prikrajšana že v več svojih pravicah. Med drugim piše kardinal španskim venikom sledeče: "Kot republikanci ali monarhisti ste lahko različnega mnenja glede vladne oblike, katero naj sprejme Španija. Toda kadar so ogrožene pravice vaše vere, tedaj morate biti pripravljeni, da branite svojo vero pred vsemi." To pastirsko pismo španskega kardinala zna zelo upljevati na bodoče volitve in na vladno obliko Španske. Sicer nova republikanska vlada v Španiji nikakor ne nadleguje katoličanov, vendar kažejo razna znamenja, da zna priti do spora med cerkvijo in med vlado. Nova vlada se glede pastirskega pisma kardinala še ni prav nič izjavila in ga bo najbrž ignorirala. Medtem se pa poroča iz Pariza, kjer prebiva pregnani španski kralj, da je slednji poslal naročilo svojim pristaaem, da postavijo pri volitvah v vsakem okraju svoje pristaje kot kandidate. Vse monarhistične stranke, da naj se združijo in postavijo močno fronto proti republikancem. Na ta način upa Alfonso, da zopet pride do prestola.

Poročene učiteljice

Član šolskega odbora Alfred Benesh, bo predlagal pri prihodnji seji šolskega odbora, da se odpusti vse poročene učiteljice iz službe. Razmere so take, da čaka več sto neporočenih učiteljic za službo, katero bi lahko dobile, ako bi ne bile poročene učiteljice na poti. Več sto učiteljic je poročenih, in dočim njihovi možje služijo lepe denarje, služijo obenem tudi njih žene kot učiteljice, dočim morajo samske učiteljice stradati.

Ta bo junak

Vile rojenice so se oglasile pri družini Tavžel na 6710 Bliss Ave. Pustile so tam fantičkarjenjaka, ki je tehtal pri rojstvu 14 funtov. Je to prvorojenec, menda ja! Sinček in mama se nahajata oba zdrava v Maternity bolnišnici. Prav iskrene čestitke!

V bolnico

V bolnico je bila odpeljana rojakinja Mary Mervar, 15313 Daniel Ave., kjer se bo morala podvreči operaciji, katero, upamo, da bo srečno prestala.

"Materinska proslava"

Društvo "Orel" je imelo sinoči krasno prireditev v počast slovenskim materam. Udeležba je bila krasna. Naše mame, ki so dosepele k prireditvi, so dobile v dar lepe vrtnice. In mnogo stotin naših čestitljivih mamic je bilo navzočih. Petje, deklamacije, zlasti pa igra in nastop naraščaja, vse je bilo tako lepo izpeljano, da je občinstvo z največjim zanimanjem sledilo. Bil je v resnici krasen večer, ki ga je društvo "Orel" priredilo v počast našim materam.

Novi čičaški župan Čermak je začel dobro gospodariti v mestu

Chicago, 10. maja. Mesto Chicago stoji danes pod vlado Slovana, rojenega Čeha, Antona Čermak, ki je bil svoje dni naveden premogar, in katerega so spodili od dela, ker je prosil, da bi mu povečali plačo. Štiri tedne traja že vlada novega župana, in mesto Chicago se je otedaj že mnogo spremenilo. Polagoma prihajajo prebivalci Chicago do zavesti, da živijo pod novo vlado. Novi župan dela neumorno. Mnogokrat ga vidijo, da pride v City Hall že ob sedmi ali osmi uri zjutraj, in mnogokrat odhaja šele ob 9. uri zvečer. Dela neumorno, poleg tega je pa demokratičen in priazen, in ljudje lahko nemoteno prihajajo k njemu v urad, da mu potožijo svoje gorje. Parada policistov pred županskim uradom je odpravljena. Policisti in ognjegasci so ga vzbujali. Ko je bil pred par dnevi neki policist ustreljen od gankežev, je šel sam župan za pogrebom, kar mu je naklonilo ljubezen policijskega oddelka, ki je pripravljen do skrajnosti delovati z županom. Na enak način si je Čermak pridobil tudi naklonenost ognjegascsev. Odpravil je mnogo nepotrebnih stroškov, odpravil je graft, in že prvi mesec so znašali stroški županske urada \$100,000 manj kot pod bivšim županom, republikancem Thompsonom. Enako tudi v šolskem oddelku, v katerem so razni agentje sleparili šolski odbor za milijone na leto. Že prvi mesec je bilo \$500,000 manj stroškov. Čermak je prepričan, da bodo stroški na koncu leta znašali \$10,000,000 manj kot je bilo preračunano. In temu bo sledilo tudi znižanje davkov. Prebivalstvo mesta Chicago ima veliko zaupanje v svojega novega župana.

Kaznovana ljubosumnost lastnika hotela

New York, 9. maja. — Harry Schonhery je lastnik lepega hotela v tem mestu. Pri tem je pa tudi silovito ljubosumen. Z ženo živita ločeno, sicer v istem hotelu, toda vsak v drugi sobi. Sinoči se je Schonhery splazil na streho hotela, da bi lahko pazil, kaj dela njegova žena v svoji sobi. Ko se je plazil po strehi, ga je opazil neki policist na cesti. Misleč, da je vlomilec na delu, je policist začel streljati in nevarno zadel Schonherya, ki pravi sedaj, da ne bo več zalezoval svoje žene.

Ukraden avto

Glavnemu tajniku S. D. Zvez, Primoz Kogoj, so v nedeljo večer, ko se je nahajal kot glavni govornik na prireditvi društev Zveze v S. Del. Domu, ukradli naš avtomobil. Lincenčna številka je 46-439. Rojaki, pogledjte malo okoli, mogoče boste dobili tatu.

Kompanija v škripcih

Poznana Jordan Auto Co., v Clevelandu, 1070 E. 152nd St., je bila tožena, da ne plača svojih dolgov, nakar je sodnija postavila sodnega oskrbnika, da vodi poslovanje kompanije. Jordan kompanija je svoječasno izdelovala izvrstne avtomobile.

Zopet doma

Svetkova ambulanca je pripeljala iz bolnišnice Mary Walter, 22854 Nicholas Ave. Upamo, da rojakinja kmalu popolnoma okreva.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raščalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pokiljave naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 6628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. FIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 111. Mon., May 11th, 1931.

Kaj delate kot državljani?

Ko so se septembra meseca, leta 1919, podali zastopniki tedanjega Slovenskega Republičanskega Zdrženja v Washington, da tam posebnemu senatnemu odboru za tujezemske zadeve predložijo svoje želje glede bodoče države Jugoslavije, je bil tedaj slučajno predsednik senatnega odbora za tujezemske zadeve, ki je imel preiskovati zahteve malih narodov glede neodvisnosti, tedajni senator države Ohio, Warren B. Harding, ki je bil nekaj mesecev pozneje izvoljen za predsednika Zedinjenih držav, iz katerega urada se je na tako žalosten način poslovil.

Pred senatorjem Hardingom so stali poznani ameriški Slovenci, katerih nekateri danes še živijo, dočim je eden ali drugi odtedaj že odšel po svoje plačilo v večnost. Senator Harding seveda menda ni imel niti pojma, kaj je to "Jugoslavija", kaj so "Slovenci", kot menda danes nima glede tega pojma večina ameriških "državnikov".

Ob istem času, ko je imela večina v kongresu republikanska stranka, je bil predsednik demokrat Woodrow Wilson. In dočim je demokrat Wilson na vsak način zahteval, da dobijo Jugoslavlani svojo zemljo do Gorice, do Reke in Trsta, in celo, da pripade Reka Jugoslaviji, so se pa republikanski senatorji in kongresmani temu silno upirali ter sploh ničesar niso hoteli vedeti o tem.

Republikanski senatorji in kongresmani so pač znali za Italijane, mogoče so nekoliko poznali Srbe, toda o kakih Slovencih jim ni bilo ničesar znanega. Wilson je dobro vedel, da so Slovenci, Srbi in Hrvati en in isti narod, zato si je skrajno prizadeval, da dobijo svojo lastno državo in da ta država obseguje in obsega vse, kar je jugoslovanske zemlje in jugoslovanskega rodu.

Nastop slovenskih zastopnikov meseca septembra, leta 1919, je bil skrajno neroden pred senatnim odborom za tujezemske zadeve. Pisec teh vrstic je bil tedaj slučajno v Washingtonu in so mu razmere dobro znane, poleg tega pa je na razpolago uradni dokument zaslišanja, ki je svoječasno povzročil mnogo furorja v jugoslovanski javnosti v Ameriki. Ena posledica tega je bila, da so se nam republikanski kongresmani v Washingtonu smejali, dočim je bila druga posledica, da je razpadlo "Slovensko Republičansko Zdrženje," ki je začelo delovati s kolosalno neumno idejo, da ustvari jugoslovansko republiko, še predno je bila Jugoslavija sama ustvarjena. Zato so se nam pa smejali v Washingtonu in drugod, in sam predsednik čehoslovaške republike, Masarik, je izjavil, osebno na sestanku v Clevelandu, da je pred vsem treba sloge in sporazuma pred narodom, kulture in reda, potem bomo šele gledali, kaj se da narediti z upravo nove Jugoslavije.

Da je bilo delovanje "Slovenskega Republičanskega Zdrženja" v Zedinjenih državah ogrožen bluf in prava mizerija ameriških Jugoslovancev v najbolj kritičnem trenutku, to je danes vsakomur znano. Zamudili smo najbolj dragocene trenutke v zgodovini, ki se je tedaj začela pisati s črko "A" za bodočnost našega naroda.

Naj zadostujeta v podkreplje te besed le dva dejstva: Od nabranega denarja, nekako \$65,000.00, se ni vporabilo niti centa za republikanske namene in za republikanski ustvor Jugoslavije. Vse je šlo v privatne žepe.

Drugič, vodja in ustvaritelj Slovenskega Republičanskega Zdrženja, ki je bil tedaj politično lahko že dovolj zrel, da je moral znati, da je "slovenska republika" nemogoča, je takoj po krah Republičanskega Zdrženja prestopil v kraljevo službo in zvesto služil kralja, katerega je hotel izpodriniti, celih deset let, in vlekkel mesečno \$400.00 od kraljevine Jugoslavije, katero je hotel "uničiti."

Izmed vseh slovenskih časopisov v Ameriki je tedaj le "Ameriška Domovina" verno sledila le dvema principoma: Jugoslavija naj sama uredi svoje razmere, mi kot ameriški državljani se ne bomo vtikali v njene razmere. In kot ameriški državljani, oziroma kot prebivalci te dežele, Amerike, mora gledati, da moralno in materialno pomagamo Jugoslaviji, a kot državljani Zedinjenih držav, se pa moramo v prvi vrsti zanimati za ameriške razmere.

(Dalje prihodnjič.)

KDO BO ZMAGOVALEC IN PRVAK BALINCARJEV?

Bilo je že naznanjeno, da se javite se pri odboru na prosto-bo vršila v nedeljo popoldne dne 17. maja javna tekma za prvenstvo in nagrado (\$30) na nanovo urejenih prostorih Slovenskega Delavskega Doma.

Kedo, oziroma katera skupina bo "champion" tega priljubljenega sporta za to leto, tega ne moremo reči, gotovo pa je, da zmagovalec mora imeti precej ravno roko in dobro oko, kajti brez teh dveh lastnosti bi krogla gotovo izgrešila cilj z precejšnjo razdaljo od ciljačo točke. Torej ljubitelji balincanja, pripravite se in ako hočete tekmovati za zmago, pri-

zovati igranje, bo moral imeti vstopnico, katere imajo člani "moškega odseka" Slovenskega Delavskega Doma v predprodaji. Vstopnice so samo po 10 centov. Celotna prireditelj je pod auspicio moškega odseka Slovenskega Delavskega Doma

Vojna med premogjarji in lastniki rovo

5000 ženam in otrokom izprtih premogjarjev v Harlan, Ky., grozi lakota. — Premogjarji zahtevajo priznanje unije

V premogarskih poljih goratega vzhodnega Kentuckyja se že dlje časa vrši pravcata vojna med premogjarji in operatorji, ki je zahtevala že več človeških življenj, ko so se vršili poboji med majnariji in deputiji ter kompanijskimi biriči. Ta oborožen spor je dosegel že tak obseg, da so v dotičnih krajih regljale že strojne kompanijskih biričev, pokale so karabinke, s katerimi so streljali premogjarji, požgana je bila že cela premogarska vas in izropanih že nekaj trgovin.

Na eni strani je silna in močna Harlan Coal Operators organizacija, ki je producirala v letu 1930 skoro 12 milijonov ton premoga. — Na drugi strani pa so gladni premogjarji, ki so zabredli v največje revščino vsled nezaposlenosti in med katerimi se vrši velika agitacija za unijo že izza časa, odkar so jim bile znižane plače in odkar so postale razmere v nekaterih rovih — kakor pravijo premogjarji — neznošne. V Harlan countyju je od 12,000 do 18,000 premogjarjev, toda vsled sedanjih kaotičnih razmer, ki vladajo tam, ni mogoče ugotoviti, koliko izmed teh je brezposelnih.

Pri tem neizprosni boju pa je treba pomisliti tudi usmiljenja vredne žene in otroke premogjarjev, ki so že začeli čutiti silo gladi in revščine.

Lastniki premogovnikov pravijo: "Mi bi dali tem premogjarjem delo, če bi 'prišli nazaj.'" "Priti nazaj," se pravi, da bi premogjarji zopet prišli za delo ter se odpovedali uniji. In baš za tem grmom tiči zajec. Lastniki rovo so trdno odločeni, da pod nobenim pogojem ne priznajo unije ter so izjavili, da rajši tvegajo vse ter zaprejo premogovnike, kakor da bi priznali unijo premogjarjev.

Najznačilnejše pri vsem tem pa je to, da se premogjarji zdaj tako desperatno borijo za priznanje unije, katero so pred nekaj leti že imeli, toda jo lahko miselno zavrgli. Njihovi lokalni unijski odseki, kolikor jih je še ostalo, ne spadajo danes več v organizacijo United Mine Workers of America, kamor bi jih zopet radi včlanili.

Ti premogjarji so opustili unijo in pozabili nanjo v dneh po končanju svetovne vojne, ko je bila cena premogu visoka, ko so delali premogarski baroni mastne dividende in ko so služili premogjarji lepe denarje.

Kako so premogjarji prišli ob unijo, o tem je dvojje verzij, ali kakor pravimo, o tem pojeta dva zvona in mi hočemo čuti oba. — W. A. Brock, državni pravdnik in prijatelj premogjarjev, pravi sledeče:

"Pričetkom leta 1920 so prišli v premogarsko okrožje Ku Klux Klanovi ter dejali premogjarjem: 'Čemu bi vi plačevali pri-spevke unijam? To je popolnoma nepotrebno. Stopite v naše vrste, pa bomo mi branili vas in vaše pravice.' Premogjarji so se odzvali tem sirenskim glasovom ter se v velikem številu vpisali med Klane, ki so skrbeli za 'good time,' kresove po gorah, za parrade in za prosto vožnjo na vlakih, s katerimi so se vozili premogjarji sem in tja na razne klanovske seje in zborovanja. Kmalu pa se je to navdušenje poleglo, vodje Klanov so se ohladili in izostali, nakar so ostali premogjarji brez unije in brez klanovske organizacije."

F. D. Perkins, premogovni baron, pravi: "Dnevi, ko se je lah-

ko zaposlilo vse premogjarje teh okrajev so minili, kar je zavladala v deželi depresija. Premogovne družbe teh okrajev imajo letos za 30 odstotkov manj naročil za premog, kot so jih imele lansko leto, dasi je bilo že lansko leto slabše od drugih.

"Neznatno smo znižali premogovne plače sredi februarja, letošnjega leta," pravi dalje Perkins, "toda istočasno smo znižali tudi cene blagu v kompanijskih trgovinah, kjer premogjarji kupujejo svoje potrebščine. Nato pa so prišli unijski organizatorji, ki so se hoteli poslužiti dokaj ugodne prilike, ko je zavladalo nezadovoljstvo med premogjarji."

Popolnoma drugačno sliko pa prikazujejo premogjarji, ki pravijo, da so začeli z nasiljem operatorji, ko so pričeli dne 28. aprila zjutraj njihovi biriči streljati na premogjarje, ker je bil baš tisti čas pred sodiščem apel za "indžunkšen" in so hoteli operatorji dokazati, da vlada v okraju nasilje, zato da bi bil dotični apel zavržen. Dalje izjavljajo premogjarji, da je bilo 16 neobljubljenih hiš, ki so bile kompanijska last in ki so zgorale dne 1. maja, zažganih po kompanijskih hlapcih, ki bi radi zvalili krivdo na majnarije.

Pa to še ni vse. Premogjarji tudi trde, da so prikrajševani pri vagi nakopanega premoga, ker jim lastniki ne priznavajo pravične vage.

Da so premogjarji prisiljeni kupovati svoje potrebščine v kompanijskih prodajalnah, kjer je vse blago mnogo dražje kakor v privatnih trgovinah.

Da lastniki rovo odslove vsakega premogjarja, o katerem izvedo, da se je vpisal v unijo.

Da so operatorji postavili svoje stražnike nad premogjarji, ki so svobodni moške in nobeni jetniki, in

Da operatorji najemajo malovredne ljudi in zločinske tipe kot stražnike in deputije.

Medtem pa se nadaljuje med lastniki premogovnikov in premogjarji trpka vojna. Premogjarji stoji pred dvema problemoma: — zmagati morajo nad operatorji in si priboriti priznanje in zopetno včlanjenje v narodno unijo, United Mine Workers of America.

ČEBELE SO SE NAPILE

V Rockland, Mass., se je neki čebelar pritožil policiji, da zadnje čase letajo domov njegove čebele pijane kot muhe. Policija je uveljavila obširno preiskavo in končno dognala, da hodijo čebele na neki prostor zunaj mesta, kjer je nekdo stresel velik kup zmesi, iz katere je poprej kuhal žganje. Čebelar je rekel, da ima veliko škodo, ker čebele sedaj, ko hodijo v rožah domov, ne zbirajo medu, pač pa še gledajo, da jim ga da čebelar za prehrano. In da imajo drugo jutro čebele takega mačka, da sploh niso za nobeno rabo. Šele popoldne zopet odlete in proti večeru se spet vrnejo natreskane kot mavre. Policija ni mogla dognati dotičnega, ki je tako ustregel čebelar in tako ni čebelarju preostajalo drugega, kot da je dotično zmes zakopal.

Ponarejen denar

Banke nam sporočajo, da se nahaja v prometu mnogo ponarejenih petdolarskih bankovcev. Rojaki, pazite!

Howard Mingos:

NOČNO ŽIVLJENJE OB MEJI

Gorka poletna noč je edina, priča poletu nekega aeroplana, ki leti z neverjetno brzino iz Kanade. Pilot se nagne preko ogrinja aeroplana in se ozre proti zemlji. Smehljaj mu zaigra na ustnicah, ko ugleda pod seboj električne luči male naselbine. To je glavni stan obmejnih carinskih stražnikov. Za pilota so te luči znamenje, da bo v dveh urah lahko varno pristal ob neki farmi v Indiani, daleč proč od carinskih stražnikov, ki ne bodo vtikali svojega nosu v vsebino aeroplana.

V sedežu za pilotom se stiskajo tri osebe, moški, katere namerava pilot vtihotapiti iz Kanade v Zedinjene države. V Indiani jih bo izročil nekemu človeku, ki že čaka na nje, ki bo vsem trem preskrbel delo in potem mu bodo od svoje plače plačevali vsak teden gotovo vsoto, ker jih je pripeljal varno iz Kanade in ker jim je preskrbel delo. Seveda, roka roko umije.

Toda naenkrat obkroži aeroplan gosta megla, ki spridi veslepo začrtani načrt. Pilot ne more v megli nadaljevati poti, pri-siljen je spustiti se na tla v bližini meje. Drugo jutro najdejo obmejni stražniki tri lačne in izmučene osebe, ki priznajo, da se jih je hotelo vtihotapiti iz Kanade v aeroplanu. Pilot jih je radi svoje varnosti spodil iz letala, sam pa je čakal na nekem polju belega dne.

Stari načini in pota, po katerih se je iz Kanade izvažalo opojno pijačo, narkotična sredstva in tujezemce, so preveč skrbno zastraženi, zato so se tihotapci pričeli posluževati aeroplanov. Tisoče in tisoče aeroplanov vozi prepovedano blago, ne samo iz Kanade, ampak tudi iz Mehike, Bahamskih otokov, s Kube in iz prekoceanskih parnikov, ki leže vsidrani daleč proč od obrežja, ker si ne upajo v pristanišča Zedinjenih držav, dokler ne odajo svojega blaga.

Vladi Zedinjenih držav je znano, da obstoji dobro organizirana družba, ki ima velik kapital na razpolago in ki lastuje aeroplan. Znano je vladi, da ti aeroplani vtihotapijo za več kot 2 milijona pijače vsako leto v deželo. A ne more jim do živga.

Neke noči je brnel aeroplan iz Kanade proti Zedinjenim državam. Spotoma se mu je pokvaril motor in bil je prisiljen spustiti se na zemljo. Ker je bilja noč jako temna in ni videl, kje bi lahko pristal, je spustil gorečo bakljo na zemljo, ki je razsvetlila vso okolico in je pilot varno pristal na polju. Toda gorčca baklja je padla na velik kup sena, ki se je vnel in zgorel. Prihitej je farmer in sosedje in zahtevali so odškodnino za seno. Pilot mu je hotel dati ček, toda farmer ga ni hotel vzeti. Potem pa pokliče pilot farmerja na stran in mu reče: "Jaz vozim v aeroplanu žganje. Na senu imate škodo za \$600.00. Dobro, dam vam toliko žganja, da bo škoda pokrita. Če pa tega nečete in me naznanite oblastem, je pa tudi dobro. Mene bodo zaprli, žganje konfiscirali, vi se boste pa obrisali pod nosom za svoje seno."

Drugo jutro je pilot popravil aeroplan in mirno odletel, farmer je imel pa v kleti dobro pijačo.

Manj srečen je bil drug pilot, ki se je moral spustiti na tla v Texasu. Nabralo se je kmalu okoli njega mnogo ljudi in pilot jim je povedal, da vozi pošto in da naj nihče ne hodi približuj aeroplana. Vljudni vaški policaj se mu je usilil, da bo on za-branil ljudem, da ne bodo šli pre-bližuj aeroplana in se je vstopil pri propelerju s količkom v roki, da varje pilota in zračnega ptiča pred vsiljivim občinstvom. Naenkrat se mu zazdi, da je nekdo kihnil v notranjosti aeroplana. Radoveden gre, stražnik v notranjost in kmalu privleče dan dva prestrašena Japonca, katere je hotel pilot vtihotapiti

iz Mehike v Zedinjene države. Japonca sta bila izročena vladnim organom, pilot pa je romal v ječo.

Na jezeru Osakis v Minnesoti so lovili nekega dne ribiči ribe. Kar naenkrat se vsuje na nje pravcati dež — samega finega kanadskega žganja. Začuden se ozro kvišku in vidijo krožiti v zraku dva aeroplana, eden nad drugim. Od zgornjega je visela gumasta cev, iz katere je pršlo žganje. Stvar je bila sledeča. Iz Kanade je plul asroplan z žganjem. Pilot je bil pa že prej domnjen z nekim drugim pilotom v Zedinjenih državah, da mu bo prišel ob gotovem času nasproti in da bosta kar v zraku, potem gumijevce cevi pretočila žganje iz enega v drugi aeroplan. Toda po nepredvidnosti se je cev ptergala in žganje se je ulilo nad presenečene ribiče, ki se pač niso "troštali" takega blagoslova iz neba.

Da sta oba pilota pretakala žganje v zraku, sta to delala iz vzroka, da sta speljala na napačno sled federalne stražnike. Domač pilot, ki je šel po žganje, je izostal zdoma komaj eno uro in ga niso mogli sumiti, da je šel po žganje daleč v Kanado.

Tihotapci so se začeli posluževati aeroplanov iz več razlogov. Poprej so največ tihotapili žganje na malih ladjah in motor-nih čolnih. Toda kanadska vlada je sprejela postavbo, po kateri ne sme nobena ladja ali čoln zapustiti kanadske obale, ako ima žganje naloženo. Dalje je tudi težavno pristati s čolnom ob obali Velikih jezer, ker ima vlada Zdrženih držav patrolne čolne, ki vedno križarijo ob obali in pazijo na tihotapce. Aeroplan se pa lahko spusti na tla kje v notranjosti dežele, kjer je varen pred paznimi očmi vladnih agentov.

Poskušali so že zasledovati aeroplan z aeroplani, pa to je jako težavna stvar in so jo opustili. In tako bodo naprej in naprej nemoteno vozili po zračni poti pijačo žejnim Amerikancem.

V SPANJU SKOČILA SKOZI OKNO

Margareth Bernheim iz Oceanside, L. I., pripoveduje o čudnem slučaju, ki se ji je pripetil pred par dnevi. Pravi, da je spala v svoji sobi, ko se ji je sanjalo, da jo preganjajo roparji. Napol v snu je zlezla skozi okno, od tam na streho hodnika in potem skočila na tla. Potem je tekla do potoka, ki teče v bližini in ga preplavala. Šele ko je stopila iz vode, se je doobra prebudila in se je napotila na dom neke svoje prijateljice, ki je poklicala zdravnika in policijo.

SVOJEGLAVEN AVTO-MOBIL

Miss Marie Aubin v Plattsburgu, N. Y., je vodila avtomobil po ulicah tega mesta, ko se naenkrat zaletel od strani v njen avtomobil nek drug avtomobilist. Vsled močnega sunka je mlada Marie izgubila kontrolo svojega avtomobila, ki se je zaletel v neko hišo, podrl steno in se zaletel v posteljo Walterja Rizzi, ki si niti v sanjah ni domišljjal, da ga bo kdo obiskal kar z avtomobilom v njegovi postelji. Da ni bil obiška posebno vesel, kaže dejstvo, da je fant vzel puško in preganjal nesrečno soferko, ki mu je komaj ušla skozi novo napravljena vrata.

NOVE VRSTE SLADKOR

Trije francoski učenjaki so našli v Paragvayu nove vrste sladkorja, kot ga da sladkorni trs. Domačini nazivljejo drevo "kaabee." Predno bodo pa začeli iz tega drevesa pridobivati sladkor za uporabo, bodo preiskali, če ni morda škodljiv za človeški organizem.

Če verjamete al' pa ne.

Clevelandčan je skrivoma varil ječmenovec in ga, če je prilika nanesla, tudi kako steklenico prodal. To je pa hudo čez paragrafe in postavbo, ki je jako zamerljiva v tem oziru. V Clevelandu imamo natančno 29,373 postav in se vendar ne more pričakovati od nas revnih in navadnih zemljanov, da bi vsako do pičice spolnovali in živeli po teh "božjih" postavah. Ampak ker ima vsaka postava ovinek in špranjo, skozi katero se človek zmuzne, je našel tudi ta naš znanec špranjo in se je zmenil s policimani, da ga bodo varovali vseh zlih posledic in nezaklenjenih in krivičnih sum-ničenj, in da bodo z enim očesom zamižali, v skrajni sili pa z obema, za protiuslugo jim bo pa dal kako flaško ječmenovca. Zakaj pa ne, saj so reveži žejni in imajo grla kot žirafe in vzame precej časa in ječmenovca, predno se en tak policimanski želodec napolni in zadovolji.

Pa so jo nekaj časa "ronali" v zadovoljstvo obeh strank. Izdelovalec ječmenovca je pa kmalu videl, da ne more nakuhati dovolj ječmenovca, da bi zadostil zahtevam in potrebam policimanskih želodcev, kaj šele, da bi ga imel dovolj za svoje kostimarje, pa je nekega dne, če ni bilo mar zvečer, udaril po mizi in vrgel skozi vrata z elegantno brco pet policimancev, poslali za njimi pandureke in jim vljudno povedal, da nima ničesar proti temu, če jih vse skupaj vrag vzame, ali pa če vsakega posebej.

In ta nedolžna igra se je policimonom strašno pokadila, in komu se ne bi, pa so se obrnili nazaj in odpeljali na policijsko postajo energičnega človeka in ž njim tudi corpus delicti v obliki 12 steklenic najboljšega ječmenovca, kar se ga more dobiti med Atlantikom in Pacifikom.

Skandal!

Sodnik!

Porota!

Vršila se je obravnava in sodnik je pestil obtoženca, ki je moral priznati, da ga je res varil in se je še pobahal, da takega ne zna skuhati noben drugi v Cuyahoga countyju. (Saj menda res ne.)

Pregrešek je bil očitven, zakon poteptan v prah, paragrafi so zgledali kot fige in sodnik si je mislil, da je treba dati zgled drugim in se je pripravljaj, da bo izrekel obsodbo, da si bo obtoženec zapomnil za vse svoje žive dni, kedaj je stal pred sodnim prestolom. Da so ga tudi policimani "žrlj"—bežite no, kdo bo pa to verjel. Saj je vendar vsakemu znano, da policimani sovraži pijačo, kot mačka klobaso!

Pa se obrne sodnik do porotnikov: "Gospodje porotniki! Predno se podate v posvetovalnico, ali želi imeti kdo izmed vas kako pojasnilo o tej zadevi? Ali je vsa stvar vsem jasna dovolj, da boste lahko izrekli svoje mnenje?"

Nekaj časa je bilo vse tiho, končno pa le vstane eden porotnikov, se odkašlja in reče:

"Par nas je tukaj porotnikov, ki si nismo v vsem na jasnem. Zato bi radi vprašali obtoženca: koliko časa je pustil hmelj da je vrel, koliko je primešal droži in kako je napravil, da je pivo tako lepo čisto?"

"Nikar tako ne razgrajaj, Josika," krega mati svojo hčerko. "Vidiš, kako je tvoj bratec Boby tiho!"

"Saj on mora biti tiho," odgovori Josika. "Veste, igrava se ata in mam. Jaz sem mama, on pa ata in je ravnokar prišel od marjaša domov."

KOLEDAR

DRUSTVENIH
PRIREDITEV

1931	MAY	1931
Su	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

MAJ

16.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, zabavni večer v dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

17.—Društvo Prijatelj št. 215 SSPZ, razvitje zastave na štrubljevih prostorih na Bliss Rd.

17.—Piknik S. N. Doma v Maple Heights, pri Anton Goriški na Green Rd.

17.—"Zarja," spomladanski koncert v Slov. Nar. Domu.

23.—Ženski klub Slovenskega Doma, zabavni večer v Slovenskem Domu.

24.—Sloboda, popoldan in zvečer, v S. D. Domu, Waterloo Rd.

24.—Klub Pipa, piknik pri Anton Goriški na Green Rd.

30. in 31.—"Krstija" v beli Ljubljani, ki jo priredi Ljubljanski klub v Slovenskem Društvu na Reher Ave.

30.—Društvo Euclid št. 29 SDZ, veselica na štrubljevih prostorih.

31.—Skupna društva fare sv. Vida priredijo piknik na špelkotovih farmah.

31.—Društvo Warrensville, št. 31 SDZ, piknik pri A. Goriški na Green Rd.

31.—Društvo Soča, piknik na Močilnikarjevi farmi.

31.—Piknik društva Brooklyn št. 135 SNPJ na železnikarjevih prostorih, 4002 Jennings Rd.

JUNIJ

7.—Društvo Bled št. 20 SDZ, piknik na Goriškovi farmi na Green Rd.

7.—"Zarja" piknik pri Goriški v Noble, O.

7.—Društvo Doslužencev, piknik na Pintarjevih farmah.

14.—Clevelandski Sokol piknik v Slov. Društ. Domu 20713 Reher Ave., Euclid, Ohio.

14.—Društvo Napredni sosede, št. 144 SSPZ piknik na Jennings Rd.

14.—Društvo sv. Alojzija, piknik na cerkvenih prostorih, Maple Gardens, Maple Heights.

14.—Piknik društva sv. Ivan št. 4, na štrubljevih farmi.

14.—Podružnica št. 25 S. Z., razvitje zastave v S. N. Domu.

21.—Društvo Zvon, piknik na Goriškovi farmi, Randall, O.

21.—Društvo sv. Jožefa, št. 169, KSKJ praznuje 10-letnico svojega obstoja. Dopoldne cerkvena slavnost, popoldne pa piknik na Močilnikarjevih farmah.

Herbert Eulenberg:

FRANCOSKA OKUPACIJA NEMŠKEGA OZEMLJA

Okupacija renškega ozemlja se mora deliti v dva dela. Prva je trajala od novembra 1918 do januarja 1923, ko so ameriške čete zapustile ozemlje v Porurju. Druga okupacija pa se je nadaljevala po francoskih in belgijskih četah do konca septembra, ko so Nemci opustili svojo pasivno rezistenco.

Ta okupacija nemškega ozemlja ni bila nič drugega, kot samolasten vpad francoske in belgijske armade v Nemčijo. V popolnoma drugačnem smislu, kot je to narekovala mirovna pogodba, ali kakor so bile želje Zedinjenih držav.

Največja šiba, ki jo je prinesla okupacija zasedenemu ozemlju, je bilo veliko število vojaštva, ki je zasedlo mesta, trge in vasi v renskem ozemlju. Tako francoska armada je štela leta 1921 v tem ozemlju 89.948 moških in 3.094 častnikov. Tako armada pa napravljala velike stroške za svojo prehrano. Častniki so zasedli vse hotele in boljše hiše, vojaštvo pa se je utaborilo po kmetijah in pri-

21.—Piknik Kluba slovenskih vdov, na štrubljevih farmi.

21.—Društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights, Maple Gardens.

28.—Ameriški slovenski "Orel," javna telovadba in piknik na štrubljevih prostorih.

28.—"Hrvatska Svoboda" piknik v Slov. Društvu Domu 20713 Reher Ave., Euclid, Ohio.

28.—Piknik S. N. Doma v Maple Heights, v Maple Gardens.

28.—Dramsko društvo Ivan Cankar piknik na Močilnikarjevi farmi.

28.—Društvo Lovci sv. Evstahija, piknik na Goriškovi farmi v Noble, O.

JULIJ

4.—St. Clair Rifle klub, piknik na Močilnikarjevi farmi.

4.—Društvo Kras št. 8 SDZ, piknik na špelkotovih prostorih.

5.—Piknik fare sv. Lovrenca na cerkvenih prostorih Maple Gardens v Maple Heights.

5.—Piknik društva sv. Sava št. 1, na štrubljevih farmi.

5.—Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, piknik na Močilnikarjevi farmi.

12.—Klub Hinje, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

12.—Društvo sv. Vida, št. 25 KSKJ, piknik na špelkotovih farmi.

19.—Piknik skupnih društev Z. S. Z. na štrubljevih prostorih.

19.—Skupna društva Zapadne Slovenske Zveze priredijo piknik na štrubljevih farmi.

19.—Slovenska Delavska Zadruga Zveza, piknik na Goriškovi farmah v Noble, O.

26.—Piknik Slovenskega Doma, Holmes Ave., na Močilnikarjevi farmi.

AVGUST

2.—Skupna društva fare sv. Vida priredijo piknik na špelkotovih farmi.

2.—Društvo Tabor št. 139 SNPJ, piknik v Maple Gardens, Maple Heights.

16.—Dramsko društvo Naša Zvezda, piknik na Goriškovi farmah v Noble, O.

23.—Društvo Cvet, piknik na prostorih fare sv. Lovrenca.

30.—Društvo Ribnica št. 12 SDZ, piknik na Goriškovi farmi v Noble, O.

Zato je nemalokrat prišlo do žalostnih incidentov, ko so francoski vojaki streljali na neoborožene nemške prebivalce in brez vsakega dolgega procesa ustrelili vsako sumljivo osebo.

Brez vsakega pardona so Francozi zahtevali denar od Nemcev, in to brez moledovanja. Vdrli so enostavno v nemške banke in pobrali denar. Tako so v maju 1923 pobrali na pošti v Bochum devet milijonov nemških mark, v maju pa 965 milijonov mark v banki v Essenu.

Razume se, da tega tlačanstva Nemci niso mogli prenašati in so začeli s pasivno rezistenco, to je (da niso hoteli delati v prometnih rovi, na železnicah in tovarnah, da bi hlapčevali sovražniku. Delavci in kapitalisti, vse se je združilo v tem boju proti sovražniku. Toda sovražnik je kmalu prišel temu v okom in je zaposlil svoje ljudi in v kratkem so Francozi operirali 60 nemških premogorov in izvažali velikanske množine premoga v Francijo in Belgijo. Takrat se je pa posrečilo Stresemannu, da je sklenil nekako pogodbo s Francozi in Belgijci in pasivna rezistenca je prenehala.

Francoski vpad v Porurje ni bilo nič drugega, kot smoter, da ustanove novo nemško republiko v Porenju, ki bi služila, ako bi se ustanovila pod francoskim pokroviteljstvom, za obrambni zid med Nemčijo in Francijo. Seveda so vse to delali pod krinko "svetovnega miru." Toda ta njihova nakana se jim ni posrečila, ker so Porenjci ostali zvesti materi-državi, kar jim bo za vedno zapisano v zgodovini v veliko čast.

Miroljubni ljudje kričijo: "Nič več vojske!" A sliši še drug glas: "Nič več okupacij!"

LOV NA ORANGUTANA V PARIZU

V Parizu je pobegnil te dni iz nekega zverinjaka orangutan, to je velika in močna opica, kar je povzročilo, da je bila policija in požarna bramba več ur intenzivno zaposlena s lovom nanj. Ko je ta sin afriškega pragozda pobegnil iz svoje kletke, jo je ubral na neki vrt ob Boulevard Maillot ter tam v svoje največje zadovoljstvo splezal na neko drevo. Tukaj ga je presenetila policija, katero je poklical na pomoč prestrašeni vratar hiše, h kateri je spadal vrt. Ko je orangutan ugledal policijo, ji je visoko gori na drevesu pokazal najprej nekaj svojih akrobatskih vaj, nato pa se je pognal z drevesa skozi odprto okno v sosedno hišo, kjer se je vkvariral v salonu dotičnega stanovanja.

Vse prizadevanje policije, da bi se mu približala, je bilo zaman, kajti orangutan jih je bombardiral z različnimi predmeti, ki jih je našel v sobi. Posebno se je posluževal slik, ki jih je strgal s sten ter metal na policiste. Ko je policija videla, da proti njemu ničesar ne opravi, je poklicala na pomoč še gasilce, končno pa še oddelek policije s plinskimi bombami, s katerimi so hoteli podvzeti odločilni napad. Toda plin je dosegel pri orangutanu baš nasprotno, kakor bi bil moral doseči, kajti sedaj je postal še živahen, in ko so bili oblaki plina okoli njega tako gosti, da se ga ni več videlo iz njih, je prišel orangutan do električne napeljave, okoli katere je toliko časa brskal, da je ugasnil luči.

Ko ni vse skupaj nič pomagalo, so poizkusili z neko odprto kletko, v kateri so nakupili vsakovrstnih slaščic, da bi ga izvabili v past. Ker se pa orangutan ni brigal za kletko, temveč je le čimdalje bolj divjal, ni preostajalo policiji ničesar drugega, kakor da je naredila z dobro merjeno kroglo iz puške konec njegovemu življenju.

Stoletnico je praznoval večer časopis "Detroit Free Press."

PEGAM IN LAMBERGAR

POVEST

Spisal
Dr. Fr. Detela

Ko pa se je vdala mati in začela iskati kupca za svojo hiško, so obšle Benedikta bridke misli. Sam bode ostal v Gornjem gradu, dolčas mu bode po sorodnicah, in nihče mu ne bode več postregel tako ljubo. Jela se je boriti ljubezen do drugega kraja z ljubeznijo do sestre in nečakinje. Ko pa se je spomnil, koliko dobrot sta mu izkazali v njegovih boleznih, in premišljeval, kako bi poravnal vsaj nekoliko svoj dolg, se mu je zdelo, da bi ravnal grdo in nevhvalno, ako ji zapusti, in sklenil je po dolgem srčnem boju, da odpotuje z njima. Sestra ga je odgovarjala; a on je bil že vse preudaril. Bridko misel na ločitev mu je blažilo upanje, da bode izprememba kraja pomirila nečakinji srece.

Gregor je kmalu zapazil, kako zamišljen in pobit je pater Benedikt. Dejal si je, da mu je pač dolčas po bratih, s katerimi je bil preživel toliko let skupaj, in izkušal ga je razvedriti. Ta pa je premišljeval, kak vzrok bi navedel Gregorju, kadar se bode poslavljaj od kraja, ki mu je bil pred kratkim časom tako mil.

Ko so se bile pokazale prve trobentice po loki, je hodil Gregor že trdno, in polotile so se ga ženitvanske misli.

"Mina, jaz se bodem ženil," je dejal, obstal pred teto in uprloke v bok.

"To je prav!" se je razveselila teta. "Kdaj pa?"

"Po Veliki noči, če Bog da. A nekaj mi še manjka."

"Kaj pa?"

"Neveste." Teta se je smejala, češ, da je ne bode prevaril, da ona že ve, kar ve. "Ampak snubil je nisem še naravnost," je dejal Gregor vesel. "Toda jutri storim to."

"Ali si že zadosti trden?" je skrbela teta.

"Oh, do poroke je še časa," je menil Gregor. "Ampak najprej moram dobiti iz nevestinih ust potrdila tvojim besedam."

V Chicagu se je vršila bitka med stražnikom Ruthy, spodaj, in banditom Frank Jordanom, zgoraj, ko je hotel stražnik bandita aretirati radi nekega ropa. Pri tem je bil stražnik nevarno ranjen.

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kakor se spodobi dobrim dušam. Ostavila ji je kmalu, da nese novico v sosednjo hišo. Hči in mati pa sta molčali, utopljeni vsaka v svoje misli.

"In kdaj odidem mi?" je dejala naposled mati.

"Čim prej, tem bolje," je odgovorila Tajda tiho. Patru Benediktu pa je pravila sestra o Gregorjevem odhodu in menila, da bi bilo najboljšo, če se presele sedaj, ko ne bo Gregorja v Gornjem gradu; kupec da se je že dobil za hišico. Tega menjenja je bil tudi pater Benedikt.

Gorko je sijalo drugega dne pomladno sonce v prijazno sobo, kjer se je pripravljaj Gregor na imenitno pot. Prijetna razburjenost mu je rdečila lice, saj si je bil v svesti, da pot ne bo zaman. Še enkrat se je pogledal v zrcalu in si pogladil lase. Med vrati pa ga sreča pater Benedikt, k njemu namenjen. Vrnila sta se v sobo in subprior ga je začel, v veliki zadregi, zahvaljevati za vse dobrote, katere je bil prejel od njega. Gregor je osupnil, ker ni vedel, kaj pomenja ta uvod. Oni pa mu je odkril svoj sklep, da ostavi Gornji grad in ga je prosil, naj mu ohrani prijazen spomin. Ganjen mu je podal Gregor roko, a po vzroku ga ni vprašal, preverjen, da ga žene le hrepenenje po skupnem samostanskem življenju iz domovine. Obžaloval je, da izgubi takega svetovalca in prijatelja, in mu zagotavljal, da ne pozabi nikdar uslug, katere mu je bil izkazal.

"A kako morete vendar vi, gospod subrior," je pristavil, "na stara leta — Bog vam jih daj še mnogo učakati — ostaviti svojo sestro!"

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kakor se spodobi dobrim dušam. Ostavila ji je kmalu, da nese novico v sosednjo hišo. Hči in mati pa sta molčali, utopljeni vsaka v svoje misli.

"In kdaj odidem mi?" je dejala naposled mati.

"Čim prej, tem bolje," je odgovorila Tajda tiho. Patru Benediktu pa je pravila sestra o Gregorjevem odhodu in menila, da bi bilo najboljšo, če se presele sedaj, ko ne bo Gregorja v Gornjem gradu; kupec da se je že dobil za hišico. Tega menjenja je bil tudi pater Benedikt.

Gorko je sijalo drugega dne pomladno sonce v prijazno sobo, kjer se je pripravljaj Gregor na imenitno pot. Prijetna razburjenost mu je rdečila lice, saj si je bil v svesti, da pot ne bo zaman. Še enkrat se je pogledal v zrcalu in si pogladil lase. Med vrati pa ga sreča pater Benedikt, k njemu namenjen. Vrnila sta se v sobo in subprior ga je začel, v veliki zadregi, zahvaljevati za vse dobrote, katere je bil prejel od njega. Gregor je osupnil, ker ni vedel, kaj pomenja ta uvod. Oni pa mu je odkril svoj sklep, da ostavi Gornji grad in ga je prosil, naj mu ohrani prijazen spomin. Ganjen mu je podal Gregor roko, a po vzroku ga ni vprašal, preverjen, da ga žene le hrepenenje po skupnem samostanskem življenju iz domovine. Obžaloval je, da izgubi takega svetovalca in prijatelja, in mu zagotavljal, da ne pozabi nikdar uslug, katere mu je bil izkazal.

"A kako morete vendar vi, gospod subrior," je pristavil, "na stara leta — Bog vam jih daj še mnogo učakati — ostaviti svojo sestro!"

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kakor se spodobi dobrim dušam. Ostavila ji je kmalu, da nese novico v sosednjo hišo. Hči in mati pa sta molčali, utopljeni vsaka v svoje misli.

"In kdaj odidem mi?" je dejala naposled mati.

"Čim prej, tem bolje," je odgovorila Tajda tiho. Patru Benediktu pa je pravila sestra o Gregorjevem odhodu in menila, da bi bilo najboljšo, če se presele sedaj, ko ne bo Gregorja v Gornjem gradu; kupec da se je že dobil za hišico. Tega menjenja je bil tudi pater Benedikt.

Gorko je sijalo drugega dne pomladno sonce v prijazno sobo, kjer se je pripravljaj Gregor na imenitno pot. Prijetna razburjenost mu je rdečila lice, saj si je bil v svesti, da pot ne bo zaman. Še enkrat se je pogledal v zrcalu in si pogladil lase. Med vrati pa ga sreča pater Benedikt, k njemu namenjen. Vrnila sta se v sobo in subprior ga je začel, v veliki zadregi, zahvaljevati za vse dobrote, katere je bil prejel od njega. Gregor je osupnil, ker ni vedel, kaj pomenja ta uvod. Oni pa mu je odkril svoj sklep, da ostavi Gornji grad in ga je prosil, naj mu ohrani prijazen spomin. Ganjen mu je podal Gregor roko, a po vzroku ga ni vprašal, preverjen, da ga žene le hrepenenje po skupnem samostanskem življenju iz domovine. Obžaloval je, da izgubi takega svetovalca in prijatelja, in mu zagotavljal, da ne pozabi nikdar uslug, katere mu je bil izkazal.

"A kako morete vendar vi, gospod subrior," je pristavil, "na stara leta — Bog vam jih daj še mnogo učakati — ostaviti svojo sestro!"

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kakor se spodobi dobrim dušam. Ostavila ji je kmalu, da nese novico v sosednjo hišo. Hči in mati pa sta molčali, utopljeni vsaka v svoje misli.

"In kdaj odidem mi?" je dejala naposled mati.

"Čim prej, tem bolje," je odgovorila Tajda tiho. Patru Benediktu pa je pravila sestra o Gregorjevem odhodu in menila, da bi bilo najboljšo, če se presele sedaj, ko ne bo Gregorja v Gornjem gradu; kupec da se je že dobil za hišico. Tega menjenja je bil tudi pater Benedikt.

Gorko je sijalo drugega dne pomladno sonce v prijazno sobo, kjer se je pripravljaj Gregor na imenitno pot. Prijetna razburjenost mu je rdečila lice, saj si je bil v svesti, da pot ne bo zaman. Še enkrat se je pogledal v zrcalu in si pogladil lase. Med vrati pa ga sreča pater Benedikt, k njemu namenjen. Vrnila sta se v sobo in subprior ga je začel, v veliki zadregi, zahvaljevati za vse dobrote, katere je bil prejel od njega. Gregor je osupnil, ker ni vedel, kaj pomenja ta uvod. Oni pa mu je odkril svoj sklep, da ostavi Gornji grad in ga je prosil, naj mu ohrani prijazen spomin. Ganjen mu je podal Gregor roko, a po vzroku ga ni vprašal, preverjen, da ga žene le hrepenenje po skupnem samostanskem življenju iz domovine. Obžaloval je, da izgubi takega svetovalca in prijatelja, in mu zagotavljal, da ne pozabi nikdar uslug, katere mu je bil izkazal.

"A kako morete vendar vi, gospod subrior," je pristavil, "na stara leta — Bog vam jih daj še mnogo učakati — ostaviti svojo sestro!"

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kakor se spodobi dobrim dušam. Ostavila ji je kmalu, da nese novico v sosednjo hišo. Hči in mati pa sta molčali, utopljeni vsaka v svoje misli.

"In kdaj odidem mi?" je dejala naposled mati.

"Čim prej, tem bolje," je odgovorila Tajda tiho. Patru Benediktu pa je pravila sestra o Gregorjevem odhodu in menila, da bi bilo najboljšo, če se presele sedaj, ko ne bo Gregorja v Gornjem gradu; kupec da se je že dobil za hišico. Tega menjenja je bil tudi pater Benedikt.

Gorko je sijalo drugega dne pomladno sonce v prijazno sobo, kjer se je pripravljaj Gregor na imenitno pot. Prijetna razburjenost mu je rdečila lice, saj si je bil v svesti, da pot ne bo zaman. Še enkrat se je pogledal v zrcalu in si pogladil lase. Med vrati pa ga sreča pater Benedikt, k njemu namenjen. Vrnila sta se v sobo in subprior ga je začel, v veliki zadregi, zahvaljevati za vse dobrote, katere je bil prejel od njega. Gregor je osupnil, ker ni vedel, kaj pomenja ta uvod. Oni pa mu je odkril svoj sklep, da ostavi Gornji grad in ga je prosil, naj mu ohrani prijazen spomin. Ganjen mu je podal Gregor roko, a po vzroku ga ni vprašal, preverjen, da ga žene le hrepenenje po skupnem samostanskem življenju iz domovine. Obžaloval je, da izgubi takega svetovalca in prijatelja, in mu zagotavljal, da ne pozabi nikdar uslug, katere mu je bil izkazal.

"A kako morete vendar vi, gospod subrior," je pristavil, "na stara leta — Bog vam jih daj še mnogo učakati — ostaviti svojo sestro!"

"Torej le idi! Kaj pa ti pripraviš za pot?"

"Za to pot pa res ni treba pripraviti," se je smejal Gregor. Ona pa ga že ni več poslušala; mudilo se ji je naznanjati po Gornjem gradu zanimivo novico. Prva njena pot pa je bila k Stanički.

"Jutri pojezi nečak Gregor na Kranjsko snubit, in po Veliki noči bode poroka, gospa Stanička."

Ta ji je voščila srečo, a poznalo se ji je na glasu, kako hudo ji je, da mora hči poslušati to poročilo. Teta pa je stopila k Tajdi in jo izpraševala, če se kaj veseli svatbe. "Videli boste," je dejala, "kako lepo gospo pripelje Gregor. Ana ji je ime." Tajda je prikimala molče in pogledala skozi okno, da skrije solze, ki so se ji prikradle v oko. Teti pa se je zamalo zdelo, da se te ženski tako malo zani-mata za tako važno zadevo, in da se ne veselita z veselimi, kak

HENRIK SIENKIEWICZ
POTOPiz poljske prevle
DR. RUDOLF MOLE

(Nadaljevanje)

Nastala je tišina.

"Bijte v kotle in na bobne," se je oglasil naposled Boguslav, naj bo vojska pripravljena.

Oficir je odšel, knez je ostal sam.

"To je grozen človek!" je dejal čez hip sam pri sebi.

In čutil je, da se pripravlja nov napad mrzlice.

XL.

Lahko si mislimo, kako se je začudil gospod Sapieha, ko se Kmitic sam ni samo srečno vrnil, temveč je privedel seboj še par konj in starega služabnika. Andrej je moral dvakrat pripovedovati hetmanu in gospodu Oskierki, kaj in kako se je zgodilo, oni pa so ga radovedno poslušali, bijoč se čisto z rokami in se prijemajoč za glavo.

"Zapomni si iz tega," je rekel hetman, "da kdor se v osveti spozabi, temu se ona čestokrat kakor ptica izmuzne iz roke. — Knez Boguslav je hotel imeti Poljake za priče svoje sramote in muke, da bi te še huje ponižal, a je pretiraval. Toda ne ponašaj se s tem, ker ti je božja volja dala zmago, da si ti na drugi strani povem eno: on je vrag, a ti si tudi vrag. Slabo je storil knez, da te je podcenjeval."

"Jaz ga ne podcenjujem in v osveti, ako Bog da, ne bom pretiraval."

"Ne pozabi je popolnoma, kakor je pozabil Kristus, da si bil on kot Bog mogel z eno besedo ugonobiti vse žide."

Kmitic ni odgovoril nič in tudi ni bilo časa za razpravljanje; ni bilo časa niti za počitek. Vitez je bil smrtno utrujen, a je vendar sklenil, da še v tej noči pojezditi k svojim Tatarjem, ki so stali za Janovim v gozdih in na cesti za hrbtno Radzivilovih vojsk. Toda ondodni ljudje so dobro spali v sedlih. Gospod Andrej si je dal torej osedlati svežega konja, obetajoč si, da se bo na poti dobro naspal.

Pred odhodom je prišel Soroka, se vzravnil po vojaško in rekel:

"Vaša milost!"

"No, kaj pa misliš, stari?"

"Prišel sem vprašat, kdaj naj pojezdim?"

"Kam?"

"V Tavroge."

Kmitic se je zasmejal:

"Ti sploh ne pojdeš v Tavroge, marveč z menoj."

"Na povelje!" je odgovoril stražmojster in se potrudil, da bi ne pokazal, da je zadovoljen.

In tako sta odjahala skupaj. Pot je bila dolga, ker je bilo treba obiti gozdove, da bi ne padla na Boguslava, zato sta se Kmitic in Soroka dobro naspala in brez vsake nezgode prišla k Tatarjem.

Abkah-Ulan se je takoj javil pred Babiničem in podal poročilo o svojem delovanju. Gospod Andrej je bil zadovoljen s tem; vse mostove je bil požgal, nasipi so uničeni, a še ne dovolj tega, vode so spomladi izstopile, izpremenivši polja, loke in nižje ceste v pogrezajoče se blato.

Boguslavu ni ostalo nič drugega kakor biti se, zmagati ali pa poginiti. Na vrnitev ni kazalo več misliti.

"Dobro," je rekel Kmitic, "izborna ima konjenico, a težko. Z njo si ne bo mogel mnogo pomagati pri sedanjem blatu."

Potem se je obrnil k Abkah-Ulanu.

"Shujšal si!" je rekel, "toda po bitvi si napolniš s knežjimi cekini kožuh."

"Bog je ustvaril sovražnike, da bi imeli vojni močje pri kom pobirati plen," je odgovoril resno Tatar.

"Stoji Boguslavova konjenica proti vam?"

"Je nekoliko dobrih konj, a včeraj so jim poslali regiment pehote in so se ukopali."

"Ali bi jih ne mogli zvabiti na odprto polje?"

"Ne pojdejo."

"Pa obiti jih in pustiti, da bi dosegli Janov?"

"Leže na cesti."

"Treba si bo kaj izmisliti."

Po teh besedah se je začel gospod Kmitic gladiti po laseh.

"Ali ste jih skušali napasti? Kako daleč so se dali izvabiti?"

"Na eno ali dve staji. . . dalje nočejo."

"Treba si bo kaj izmisliti!" je ponovil Kmitic.

Toda v tej noči se ni mogel ničesar izmisliti. Zato je zjutraj odjezdil s Tatarji pod tabor, ki se je nahajal med Suhovolom in Janovom, in spoznal, da je Abkah-Ulan pretiraval, govoreč, da se je pehota zakopala na tej strani; bili so tam samo mali nasipi, in nič več. Lahko bi se bilo iz njih dolgo braniti, zlasti proti Tatarjem, kateri niso šli radi v ogenj na naskok, toda vsekar ni bilo mogoče misliti, da bi sovražnik vzdržal obleganje.

"Ko bi imel pehoto," si je mislil Kmitic, "bi kar padel nanje."

Toda da bi si pripravil pehoto, je bilo težavno misliti, ker prvič je sam gospod Sapieha ni imel preveč, drugič pa je manjkalo časa, da bi jo spravil semkaj.

Kmitic je prihajal tako blizu, da so Boguslavovi pešci začeli streljati nanj, on pa se ni brigal zato, jezdil je med krogami, se razgledaval, opazoval, a Tatarji so morali, dasi so ogenj manj prenašali, držati ž njim korak. Potem pa je izpadla konjenica in ga napadla od strani. On pa se je umaknil, šel na tri tisoč korakov in se takoj vrnil proti njim.

Toda tudi oni so se na mestu vrnili proti nasipom. Zaman so spustili Tatarji za njimi oblak strelce. Padel je le en sam mož s konja, in še tega so pobrali in odnesli.

Kmitic se je obrnil mesto k Suhovolu proti zahodu in dospel do Kamionke.

Močvirnata reka se je široko razlila, ker je bila vesna n a d mero polna vode. Kmitic je pogledal na reko, vrgel v vodo nekoliko odtrganih vej, da bi spoznal urnost reke in je rekel Ulanu:

"Torej jih obidem s strani in udarimo nanje od zadaj."

"Proti vodi konji ne morejo plavati."

"Počasi pojde. Toda splava jo! Ta voda skoraj stoji."

"Konji odrenevne in ljudje ne vzdre. Mrzlo je še."

"Ljudje preplavajo za repovi. To je vaš tatarski običaj."

"Ljudje odrenevne."

"Razgrejejo se v ognju."

"Kišmet."

Preden se je zmrčilo, je ukazal Kmitic narezati protja, uvenelega ločja, trstja in privezati konjem k bokom.

Ob prvi zvezdi je vrgel v vodo okoli osemsto konj in začeli so plavati. On sam je plaval na čelu, toda kmalu je spoznal, da se tako počasi pomikajo naprej, da v dveh dnevih ne priplavajo za nasipe.

Zato je ukazal preplavati na drugi breg.

To podjetje je bilo nevarno. Drugi breg je bil raven in močviren. Konji, dasi lahki, so se pogrezali do trebuha. Toda pomikali so se naprej, dasi počasi in rešujoč drug drugega.

Tako so šli par stal.

Zvezde so kazale polnoč. V tem je prišel od juga odmev daljnega streljanja.

"Bitka se je začela!" je zakričal Kmitic.

"Potonemo!" je odgovoril Abkah-Ulan.

"Za menoj!"

Tatarji niso vedeli, kaj naj store, ko so naenkrat zagledali, da se je Kmiticu konj dvignil iz blata, ker je očitno naletel na trda tla.

In res se je začel pesek. Nad njim je segala voda konjem do prsi, toda spodaj so bila trdna tla. Šli so potem živahneje. Na levi so zamigotali oddaljeni ognji.

"To so nasipi!" je rekel tiho Kmitic. "Gremo mimo! Obidem jih!"

Čez nekaj časa so bili res mimo nasipov. Ta hip so se obrnili na levo in spustili zopet konje v vodo, da bi mogli pristati za nasipi.

Preko sto konj je obtičalo že pri bregu. Toda ljudje so se vsi srečno rešili na breg. Kmitic je ukazal onim, ki so izgubili konje, sestiti za jezdece in je krenil proti nasipom. Prej je pustil dve sto dobrovoljcev s poveljem, naj vznemirjajo nasipe od spredaj med časom, ko jih bo on naskakoval od zadaj. In ko se je približal, je zaslišal strele, od začetka redke, potem pa vedno bolj goste.

"Dobro!" je rekel, "oni tam naskakujejo!" In odrazil so.

Od strani Janova je postalo streljanje vedno bolj krepko in očitno je gospod Sapieha nastopil na celi črti.

Toda na nasipih, proti katerim je hitel Kmitic, so se tudi že slišali kriki. Nekoliko grmad drv je gorelo na njih, razprostrajoč silni blesk. Pri onem blesku je ugriz gospod Andrej pešce, poredko streljajoče, bolj gledajoče pred seboj na polje, kjer se je konjenica drevila za dobrovoljce.

Ugledali so tudi njega z nasipov, toda mesto s streli, ga je prihajajoči oddelek pozdravil z gromnim krikom. Vojaki so mislili, da jim pošilja Boguslav pomoč.

Toda ko je komaj sto korakov delilo prihajajočo armado od nasipov, se je začela v njih pehota nemirno kretati; vedno več vojakov si je pričelo z rokami prikrivati čela in gledalo, kakšni ljudje prihajajo.

V tem pa je na kakih petdeset korakov pretreslo ozračje strašno vpitje in oddelek se je vrgel kakor burja, obkolil pehoto, jo obkrožil kakor obroč in vsa ta masa se je začela krčevito zvijati. Dejal bi, da ogromna kača duši ugrabljeno žrtev.

Iz te kope so se oglašali presunljivi kriki: "Allah! Herr Jesus! Mein Gott!"

Za nasipi so se slišali novi kriki, zakaj dobrovoljci so, dasi v manjšem številu, spoznali, da je gospod Babinič že v nasipih in so udarili še z večjo besnostjo na konjenico. V tem se je iz neba, ki se je že nekaj časa oblačilo, kakor navadno spomladi, ulil nepričakovano, gost dež. Goreči kresovi so ugasnili in bitka je trajala dalje v temi.

Toda ni trajala več dolgo. Napadovalec so Boguslavovi pešci prišli pod nož. Konjenica, v kateri je bilo mnogo Poljakov, je odložila orožje. Tuje, posebno sto dragoncev, pa so do zadnjega posekali.

Ko se je mesec zopet posvetil izza oblakov, je razsvetlil le trume Tatarjev, ki so morili ranjence in zbirali plen.

Toda to ni trajalo dolgo. Zaslišal se je presunljiv glas piščalke: Tatarji in dobrovoljci so kakor en mož skočili na konje.

"Za menoj!" je zakričal Kmitic.

In vodil jih je kakor vihra k Janovu.

Četr ure pozneje so zažgali nesrečno naselbino na štirih koncih, in v eni uri se je razlilo morje plamenov tako široko, da je segalo do Janova.

Tako je javil Kmitic hetmanu, da je vzel zatilnik Boguslavove vojske.

Sam pa je kakor rabelj, rdeč od človeške krvi, urejeval med

plameni svoje Tatarje, da bi jih vodil dalje.

Že so stali v redu in so se že drevili dalje, ko so naenkrat uzrli na polju, razsvetljenem od ognja kakor podnevi, pred seboj oddelek orjaške elektorske konjenice.

Vodil jih je vitez, viden od daleč, ker je bil opravljen s srebrnim oklepom, sedeč na belem konju.

"Boguslav!" je zarjul Kmitic z nečloveškim glasom in je sunil z vso tatarsko drhaljo naprej.

Šli so si torej naproti, kakor dva vala, ki ju ženeta dva viharja. Med njimi je bil znaten prostor, zato so konji na obeh straneh zavzeli največjo naglico in so dirjali s povezenimi ušesi kakor lovski psi, skoraj zemlje se dotikajoč s trebuhu. Na eni strani orjaški močje, v bleščečih se oklepih, z golimi, kvišku dvignjenimi sabljami, na drugi strani siva tatarska orda.

Naposled je ta dolga masa udarila druga na drugo na odprtem polju, toda tačas se je zgodilo nekaj strašnega. Tatarska orda je padla kakor lan, upoginjen od viharja; orjaški jezdeci pa so jih pomandrali in leteli dalje, kakor bi imeli ljudje in konji silo gromov in krila burje.

Čez nekoliko časa pa se je dvignilo nekoliko Tatarjev in jih začelo poditi. Po teh divjih ljudeh je lahko jezditi, a jih naenkrat pomandrali ni mogoče. In čimdalje več ljudi je hitelo za bežečimi jezdec. Zadržalnice so začele zvižgati po zraku.

Toda na čelu beguncev je bežal jezdec na belem konju, vedno v prvem redu, a med preganjalci ni bilo Kmitica.

Šele ob sivem jutru so se začeli vračati Tatarji in vsak je vodil na vrvi jezdeca. Kmalu so našli Kmitica in ga nezvestnega odvedli h gospodu Sapiehi. Sam hetman je sedel ob njegovi postelji.

Opoldne je odprl gospod Andrej oči.

"Kje je Boguslav?" je bila njegova prva beseda.

"Popolnoma pobit. Bog mu je izpočetka dal srečo, toda zapustil je brezov log in je na odprtem polju padel na pehoto gospoda Oskierke, kjer je izgubil ljudi in zmago. Ne vem, če je ušlo celih pet sto ljudi, zakaj še mnogo so jih ujeli Tatarji."

"A on sam?"

"Zbežal!"

Kmitic je za hip molčal in rekel:

"Še se mi bo treba meriti ž njim. Usekal me je z mečem po glavi in me prekotil s konjem vred. K sreči je moja čelada iz

poštenega jekla, toda omedlel sem."

"To čelado moraš obešiti v cerkvi."

"Preganjali ga bomo, če bo treba, na konec sveta," je rekel Kmitic.

Na to hetman:

"Glej, kako vest sem dobil danes po bitki."

In dal mu je list.

Kmitic je prečital sledeče besede:

"Kralj švedski je odrinil iz Elblonga, ide na Zamość, odtam na Lwow, na kralja. Pridi vaša vzvišenost z vso silo na pomoč kralju in domovini, ker sam ne bom zdržal. — Čarnecki."

Nastal je hip molčanja.

"In ti, ali odrineš z nami, ali pojdeš s Tatarji v Tavroge?" je vprašal hetman.

Kmitic je zaprl oči. Spomnil se je besed o Kordeckega, na to, kaj mu je pripovedoval Volodijovski o Skrzetuskem, in je rekel:

"Privatne zadeve za potem! Ob strani domovine se hočem boriti proti sovražniku."

Hetman ga je stisnil za glavo: "Torej si mi brat!" je rekel,

"a ker sem star, sprejmi moj blagoslov!"

(Dalje prihodnjič.)

Močan potres so imeli včeraj v Hercegovini

Belgrad, 10. maja. Iz mesta Višegrad, Hercegovina, se poroča, da so imeli tam včeraj močan potres, vendar človeških žrtev ni bilo zaznamovati.

Ameriški poslanik v Španiji, Irwin Boyle Laughlin, je bil odpoklican, ker se je baje izrazil, da je kabinet nove španske vlade podoben "galeriji zločincev."

Slika kaže notoričnega ubijalca Fred Burke v Murquette, Mich., ki je ustrelil nekega policaja in je obsojen na do smrtno ječo.

Predsednik Hoover je povabil 13-letnega dečka Bryan Untiedt v Washington, ker se je izkazal takega junaka v snežni nevihti v Coloradu, ko je rešil življenje več šolskim otrokom. Gotovo je vsak deček v deželi zavidal veliko čast, ki je tega fanta doletela.

SLOVENSKA BRIVNICA
Frank A. Gredence
6124 ST. CLAIR AVE.
(prej J. Ropar)**Maytag**
aluminum
WasherMANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
Tel. KEnmore 1282**JOSEPH J. OGRIN**
ODVETNIK401 Engineers Bldg.
Main 4128

Zvečer:

15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694**Michael Casserman**
18700 Shawnee Ave.
PLUMBING & HEATING
KEnmore 3877**THE OLD HOME TOWN**

Registered U. S. Patent Office

Stanley

©1931 LES W. STANLEY CENTRAL PRESS 5-6-31